

Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023

2023 dsc 3

RHAN 7

CYFFREDINOL

PROSPECTIVE

Achosion arbennig

207 Diffiniadau sy'n ymwneud â'r Goron

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys at ddibenion y Ddeddf hon.
- (2) Ystyr "tir y Goron" yw tir y mae buddiant y Goron neu fuddiant y Ddugiaeth ynddo.
- (3) Ystyr "buddiant y Goron" yw buddiant—
 - (a) sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl y Goron neu yn hawl Ei ystadau preifat, neu
 - (b) sy'n perthyn i adran o'r llywodraeth neu sy'n cael ei ddal mewn ymddiriedolaeth ar gyfer Ei Fawrhydi at ddibenion adran o'r llywodraeth.
- (4) Ystyr "buddiant y Ddugiaeth" yw—
 - (a) buddiant sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl Dugiaeth Caerhirfryn, neu
 - (b) buddiant sy'n perthyn i Ddugiaeth Cernyw.
- (5) Ystyr "buddiant preifat", mewn perthynas â thir y Goron, yw buddiant nad yw'n fuddiant y Goron nac yn fuddiant y Ddugiaeth.
- (6) Ystyr "awdurdod priodol y Goron", mewn perthynas â thir y Goron, yw—
 - (a) yn achos tir sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl y Goron ac sy'n ffurfio rhan o Ystad y Goron, Comisiynwyr Ystad y Goron;

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 15/06/2023. Mae'r fersiwn

hon o'r hwn (hon) croes bennawd yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023, Croes Bennawd: Achosion arbennig yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 16 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

- (b) mewn perthynas ag unrhyw dir arall sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl y Goron, yr adran o'r llywodraeth sy'n rheoli'r tir;
 - (c) mewn perthynas â thir sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl Ei ystadau preifat, person a benodir gan Ei Fawrhydi yn ysgrifenedig o dan y Llofnod Brenhinol neu, os na wneir unrhyw benodiad o'r fath, Gweinidogion Cymru;
 - (d) mewn perthynas â thir sy'n perthyn i'w Fawrhydi yn hawl Dugiaeth Caerhirfryn, Canghellor y Ddugiaeth;
 - (e) mewn perthynas â thir sy'n perthyn i Ddugiaeth Cernyw, person a benodir gan Ddug Cernyw neu gan berson sy'n meddu ar y Ddugiaeth am y tro;
 - (f) yn achos tir sy'n perthyn i adran o'r llywodraeth neu sy'n cael ei ddal mewn ymddiriedolaeth ar gyfer Ei Fawrhydi at ddibenion adran o'r llywodraeth, yr adran.
- (7) Mae "y Goron" i'w drin fel pe bai'n cynnwys Comisiwn y Senedd.
- (8) Rhaid atgyfeirio unrhyw gwestiwn sy'n codi ynghylch pwy yw awdurdod priodol y Goron mewn perthynas ag unrhyw dir i'r Trysorlys, y mae ei benderfyniad yn derfynol.
- (9) Yn yr adran hon—
- (a) mae cyfeiriadau at ystadau preifat Ei Fawrhydi i'w darllen yn unol ag adran 1 o [Ddeddf Ystadau Preifat y Goron 1862 \(p. 37\)](#);
 - (b) mae cyfeiriadau at adran o'r llywodraeth yn cynnwys Gweinidog y Goron a Chomisiwn y Senedd (a gweler adran 85 o [Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 \(p. 32\)](#)), sy'n darparu i gyfeiriadau at adran o'r llywodraeth gynnwys Gweinidogion Cymru, y Prif Weinidog a'r Cwnsler Cyffredinol).

Gwybodaeth Cychwyn

II A. 207 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 212](#)

208 Tir Eglwys Loegr

- (1) Pan fo unrhyw ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn y Ddeddf hon neu a wneir odani yn ei gwneud yn ofynnol neu'n awdurdodi cyflwyno hysbysiad neu ddogfen arall i berchennog ar dir, a thir Eglwys Loegr yw'r tir, rhaid cyflwyno dogfen gyfatebol i'r Bwrdd Cyllid priodol hefyd.
- (2) Mae tir Eglwys Loegr sy'n perthyn i fywoliaeth eglwysig sydd heb ddeiliad i'w drin at ddibenion y Ddeddf hon fel pe bai'n perthyn i'r Bwrdd Cyllid priodol.
- (3) Rhaid i unrhyw ddigollediad sy'n daladwy o dan y Ddeddf hon mewn perthynas â thir Eglwys Loegr—
 - (a) cael ei dalu i'r Bwrdd Cyllid priodol, a
 - (b) cael ei gymhwyso gan y Bwrdd hwnnw at y dibenion y byddai enillion gwerthu'r tir drwy gytundeb yn gymwys iddynt o dan unrhyw ddeddfiad neu Fesur gan Eglwys Loegr sy'n awdurdodi neu'n gwaredu enillion gwerthiant o'r fath.
- (4) Pan fo swm yn adenilladwy o dan adran 22 mewn perthynas â thir Eglwys Loegr, caiff y Bwrdd Cyllid priodol gymhwyso unrhyw arian neu unrhyw warannau a ddelir ganddo i ad-dalu'r swm hwnnw.

Statws Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 15/06/2023. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) croes bennawd yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.
Newidiadau i ddeddfwriaeth: Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023, Croes Bennawd: Achosion arbennig yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 16 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau. (See end of Document for details)

(5) Yn yr adran hon—

ystyr “Bwrdd Cyllid priodol” (“*appropriate Board of Finance*”), mewn perthynas ag unrhyw dir, yw'r Bwrdd Cyllid Esgobaethol ar gyfer yr esgobaeth y mae'r tir ynnddi;

ystyr “Mesur gan Eglwys Loegr” (“*Church Measure*”) yw Mesur gan Gynulliad Eglwys Loegr neu gan Synod Cyffredinol Eglwys Loegr;

ystyr “tir Eglwys Loegr” (“*Church of England land*”) yw tir—

- (a) sy'n perthyn i fywoliaeth eglwysig i Eglwys Loegr,
- (b) sy'n eglwys neu'n ffurfio rhan o eglwys sy'n ddarostyngedig i awdurdodaeth esgob yn un o esgobaethau Eglwys Loegr neu safle eglwys o'r fath, neu
- (c) sy'n gladdfa neu'n ffurfio rhan o gladdfa sy'n ddarostyngedig i awdurdodaeth esgob o'r fath.

Gwybodaeth Cychwyn

I2 A. 208 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler [a. 212](#)

Statws

Golwg cyfnod mewn amser fel yr oedd ar 15/06/2023. Mae'r fersiwn hon o'r hwn (hon) croes bennawd yn cynnwys darpariaethau sy'n rhagolygol.

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023, Croes Bennawd: Achosion arbennig yn gyfredol gyda'r holl newidiadau y gwyddys eu bod mewn grym ar neu cyn 16 Gorffennaf 2024. Mae newidiadau a all gael eu dwyn i rym yn y dyfodol. Mae newidiadau a wnaed yn ymddangos yn y cynnwys a chyfeirir atynt trwy anodiadau.